

Od tedna
do tedna

KRATKOVIDNA TAK-
TIKA

UDNO in skoro nepojmljivo je, kako kratkovidna je katoliških cerkvenih ugov z ozirom na gigantično, ki se razvija na današnji stovni pozornici. Ako fašizem stoji v bestjalnem navalu na celico samovoljno in zlobilicijo, glasila je komunizem vsa in prizadevanja, ki strežijo izboljšanjem socialnega dobra širokih plasti ljudstva, ne moremo čuditi, kajti po zločinu, katere je fašizem izvršil, je povsem jasno, da ne pozna nobene etike in morale, razen one, ki se opira na brutalno silo okovane pesti, da fašizem ni nič drugo kot poskus, nasiloma ustvari kolo časa in pahniti človeštvo v vek novega barbarstva.

Cerkve, pa bila to katoliška katerakoli, ki je vredna tezina imena, pa mora sloneti na duhovnih vrednotah, na priznaju, da duh stoji nad materijo, uresničenje božjega kraljevja na zemlji se ne bo izpolnilo in se ne more izpolniti, dokler v človeških in državnih vedilih ne zavlada načelo, da materija mora služiti duhu, ne duh materiji, to se pravi, dokler narod ne prešine spoznanje, da obstoje vrednote, skupne vsebuju človeštvo, katere so edine, ki slovake dvigajo nad živilo — katere ga takorekoč približujejo Bogu.

Clovek, ki verstvo na tak nadin pojmuje — in prepričani smo, da si ogromna večina ljudi, ki pripadajo katerikoli versti izpovedi, vero zamišlja na tak način — si ne more kaj, da ne bi globoko razočaran nad izjavami, ki prihajajo iz ust ljudi, ki zastopajo organizirano verstvo.

Neki slovenski duhoven — imenite važno — je imel nedavno pridigo. V tej pridiagi, kot razvidno iz njene objave v nekem časopisu, je svaril proti "soraznikom cerkev", in še posebno je poudarjal, da dober katoličan ne sme poznati nobenega kompromisa s katoliškimi nasprotniki. Pri naštevanju teh "nasprotnikov" ni bil skop. To so vsi, je rekel, pa naj se imenujejo naprednjaki, socialisti, komunisti ali "delavska prijatelji". In rekel je dalje: "Kakorkoli, kadarkoli, delajo katoličani zvezo z ljudmi, ki so nasprotni katoliškim stvarem, vselej katoličani škodo trpe..."

* * *

Zakaj je pridigar pri naštevanju cerkvenih nasprotnikov potabil na fašiste? — Nihče, ki z odprtimi očmi opazuje stvari, ki se danes gode na svetu, ne more zanikati, da fašizem predstavlja največjo nevarnost za človeštvo v občini in da bi njegova zmaga domenila zmago živalskega svojstva v človeku nad svojstvom duha, in da verstvo, čigar pravica je svet duha, bi v takem slučaju moglo biti le poraženo z vsemi drugimi duhovnimi in kulturnimi vrednotami vred, do katerih se je človeštvo do danes mukoma prikopal.

Oda, bodo rekli cerkveni krogi, to je ona stara pesem, da je cerkev fašistična. Ne trdimo tega, in radi verjamemo, da cerkev se prav nič ne veseli, ko mora, rada ali nerada, igrati deklo Mussoliniju (polozaj—verski) — v katerem se nahajajo Slovenci in Hrvati v Primorju, to dovolj jasno izpričuje), radi tudi verjamemo, da je cerkev vse prej kot zadovoljna s postopanjem, katerega je deležna v nacijski Nemčiji. Ampak zakaj se cerkev, ki je pripravljena n. pr. ob-

NAPREDEK

VOLUME III.

Cleveland, Ohio, October 5th, 1938

Angleški mornariški minister odstopil

Proslava 30-letnice v Clevelandu

Noči biti odgovoren za politiko Chamberlaina, v kateri vidi pogubo za Anglijo

Ko se je Chamberlain v petek z aeroplonom vrnil iz Monakovega, je bil deležen bučnega sprejema in pozdravljen je bil kot junak, ki je "rešil mir." Bil je spontan izraz ljudskih mas, katere se je z mrzličnimi pripravami za vojni konflikt spravilo v tolkino paniko, da so res verjeli, da vojna izbruhne vsak trenutek. Toda že naslednji dan so se pričeli oglašati drugačni glasovi.

V soboto je naznani svojo resignacijo prvi lord admiraltete (mornariški minister) Alfred Duff Cooper, ki je izjavil, da nikakor noč več sedeti v kabinetu in nositi odgovornost za politiko, katero smatra pogubno za interes Velike Britanije. V ponedeljek se je v parlamentu pričela debata z ozirom na predlog, da se vladu na podlagi monakovskega sporazuma izreče zaupnica, in tedaj je vstal Duff

Cooper ter v obširnem govoru, katerega je enkrat vsled ganutja moral prekinil, pojasmil svojo akcijo. To je že druga resignacija konservativnega člena kabine radi fašizmu prijazne politike, ki jo vodi Chamberlain.

Prvi je bil zunanj minister Eden, ki je odstopil spomladini. Duff Cooper je proti Chamberlainu naperil naslednje obtožbe:

Da ni imel nobene pravice podpisati monakovske deklaracije, da med Nemčijo in Anglijo nikoli več ne pride do oboroženega konflikta, ne da bi se poprepotoval z diplomatskimi predstavniki držav, ki so angleške zaveznice. Da je s Hitlerjem

govoril v jeziku "sladke spravljivosti" namesto v jeziku "okovalne pesti," katerega Hitler edinično razume. Da do zadnjega tre-

notka ni obvestil Hitlerja, da je Anglia pripravljena na boj, medtem ko je Hitler od njegovih lastnih svetovalcev dobival za-

gatovila, da Anglia ne pojde v vojno. Da je dopustil, da je Hitler vシリル語 ne zahteva, ki utegne dovesti do nadaljnje za-

tev, ugoditev katerih se bo zohpet poskusilo izsiliti z vojnimi grožnjami.

Duff Cooper je poudaril, da je bila Anglia obvezana iti v boj, toda ne radi češkoslovaške, temveč vsed nevarnosti, da bo Evropa dominirana od ene sile, ki se ne obotavlja groziti z brutalno silo. Rekel je, da kadar Anglia ne bo več pripravljena iti v boj za ta princip, se bo s tem avtomatično odpovedala svoji imperiju, svobodi in neodvisnosti.

Potem ko je Chamberlain zagovarjal svojo politiko, je vstal

soditi španske lojaliste, ker je med njimi tudi nekaj komunistov, nikakor ne more odločiti, da bi obsodila fašizem kot sistem, katero idologijo? Zakaj navzlik temu, da se ji fašizem ob vsaki priliki roga, še vedno sili vanj, sklepa tudi kompromise z njim — obenem pa od njega s mega sprejem taktiko in program ter na pavšalem način vidi

(Dalej na 3. str.)

Sovjeti so obrnili hrbet Franciji

Povedali so jo, da po prelomu pogode za obrambo češki si Francozi lahko pomagajo sami, kakor jih je volja.

Sovjetska Rusija, o kateri laži-demokrati širom sveta beskajo, da je njeno zavzemajše za demokracijo gol oportunitizem, pa je bila ona edina država na svetu, ki je bila pri volji z orožjem braniti češko republiko, je glasom zadnjih vesti iz Moskve obrnila hrbet Franciji in ji povedala, da take zaveznic kot je ona sploh ne mara imeti. Tozadnje izjava je sovjetska vlada podala v poluradnem listu "Le Journal de Moscou," ki izhaja v Moskvi.

"Dejstvo je," se glasi ta pomembna izjava, "da je Francija že na svojo lastno iniciativno in ne da bi se posvetovala z Zvezo socialističnih sovjetskih republik razveljavila češkoslovaški-sovjetski pakt, ki se je opiral na pakt med Francijo in sovjetsko vlado.

"Koliko pa je še vreden zadnji pakt, ko je Francija baš raztrgala svojo pogodbo s češkoslovaško — pogodbo, katera jo je vezala veliko močnejše.

"Storila je to baš v trenotku, ko je bila češkoslovaška pod grožnjo fašistične agresivnosti. Izguba njenih zaveznic in osamljenost — to je cena, katero bo moral Francija plačati za svojo kapitulacijo pred napadalcem.

"Na koga pa se more Francija odslej naprij zanesti? Njena edina zavezница v Evropi sedaj je Britanija — ista Britanija, ki je šla za hrbet Francije in leta 1936 podpisala mornariški sporazum z Nemčijo — ista Britanija, ki se je danes sporazumela s Hitlerjem in to zopet za hrbtom Francije.

"Osamljenost — to je nizognibna cena, katero mora Francija plačati za kapitulacijo pred napadalcem, osamljenost, ki je natančno to, za čemer je Hitler stremelj."

Listi v sovjetski Rusiji brezobzirno žigoajo monakovski sporazum, s katerim se je češko vrglo fašističnim v očkovem. "Pravda" piše:

"Ves svet in vsi narodi vidijo navzlic ploham lepolonečih fraz, češ da je Chamberlain rešil splošni mir, da je bil v Monakovem izvršem čin, ki po svoji nesramnosti prekaša vse, kar se je kdaj kje izvršilo izza časa prve imperialistične vojne. Kapitulacija Britanije in Francije pred napadalcem češkoslovaške poimeni, da je mednarodna oblast njenih vlad temeljito izpodklopila."

"Izvestja," ki so glasilo sovjetske vlade, pa pišejo: "Uradni krogi v Angliji in Franciji skušajo nadati masko resnični naravi monakovske kučije z bučnim veseljem nad 'mirnim uspehom,' ki so ga baje dosegli. Preostaja pa očitni in prozaični fakt, da je kapitulacija, takozvanih demokratičnih držav in v fašistični Italiji. Skozi več dni se sploh ni moglo zvedeti, kaj se je zgodilo z njim, končno pa so oblasti le priznale, da mu je bil odložila vojno, resnici pa jo je prinesla bliže in to pod pogoji, ki so brezprimerno slabši za Britanijo in Francijo."

Koledar prireditve SSPZ

NEDELJA, 9. OKTOBRA. — Proslava 30-letnice SSPZ z odrskim programom Skupnih društev v CLEVELANDU v S. N. Domu na St. Clair Ave.

Sobota, 15. oktobra. — Jesenski ples društva Victorians, CHICAGO, ILL., v Marshall Square dvorani, 3115 W. Cermak Rd.

NEDELJA, 16. oktobra. — Plesna veselica Vrtača št. 103 (Kingsters) WHITE VALLEY, PA., v Slovenski dvorani.

SOBOTA, 22. oktobra. — Plesna veselica v proslavo 25-letnice društva št. 117, EVELETH, MINN., v Slovenski dvorani.

SOBOTA, 22. OKTOBRA. — Proslava 25-letnice društva št. 117, EVELETH, MINN., v dvorani SNPJ.

SOBOTA, 29. oktobra. — Društvo št. 1 SSPZ, CHICAGO, ILL., proslavi 30-letnico društva in Zvezze z banketom v Bergerjevi dvorani na So. Lawndale Ave.

SOBOTA, 4. februarja. — Društvo "Balkan," št. 24, MILWAUKEE, WIS., priredi domačo zabavo v So. Side Turn dvorani (v spodnjem prostoru).

NAJVIŠJE SODIŠČE V ZASEDANJU

V ponedeljek se je najvišje sodišče Zed. držav zbral k zasedanju, kateremu pa manjka enega člena, ker predsednik Roosevelt se ni imenoval namestnika za umrela sčitnika Cardozo. Pred sodnijo se nahaja okrog 400 slučajev, med katerimi so tožbe, tikajoče se TVA, vladnega delavskega odbora, Tom Mooney, in predlagani dodatek k ustavi za odopravo otroškega dela. Odločitev se tudi pričakuje v tožbah, ki izvirajo iz zakona za mezdne in delovne ure, farmerskega zakona in iz sedečih stavk.

"Storila je to baš v trenotku, ko je bila češkoslovaška pod grožnjo fašistične agresivnosti. Izguba njenih zaveznic in osamljenost — to je cena, katero bo moral Francija plačati za svojo kapitulacijo pred napadalcem.

"Na koga pa se more Francija odslej naprij zanesti? Njena edina zavezница v Evropi sedaj je Britanija — ista Britanija, ki je šla za hrbet Francije in leta 1936 podpisala mornariški sporazum z Nemčijo — ista Britanija, ki se je danes sporazumela s Hitlerjem in to zopet za hrbtom Francije.

"Osamljenost — to je nizognibna cena, katero mora Francija plačati za kapitulacijo pred napadalcem, osamljenost, ki je natančno to, za čemer je Hitler stremelj."

Listi v sovjetski Rusiji brezobzirno žigoajo monakovski sporazum, s katerim se je češko vrglo fašističnim v očkovem. "Pravda" piše:

"Ves svet in vsi narodi vidijo navzlic ploham lepolonečih fraz, češ da je Chamberlain rešil splošni mir, da je bil v Monakovem izvršem čin, ki po svoji nesramnosti prekaša vse, kar se je kdaj kje izvršilo izza časa prve imperialistične vojne. Kapitulacija Britanije in Francije pred napadalcem češkoslovaške poimeni, da je mednarodna oblast njenih vlad temeljito izpodklopila."

LIKVIDACIJA SAKSERJEVE BANKE

Pred nekaj tedni je bila zaključena likvidacija poznane Sakserjeve State banke in New Yorku, ko so vlagatelji dobili zadnjo dividendo, ki je znašala en odstotk in sedem osmink. Že prej so bile izplačane tri likvidacijske dividende. Vlagatelji so dobili skupno 77 odstotkov od svojih vlog, kar je zelo ugodno v primeru z drugimi bankami, ki so zaprle vrata.

TOSCANINI JE MUSSOLINIJEV JETNIK

Slavni italijanski dirigent Arturo Toscanini, ki je imel pred nekaj dnevi odpotovati nazaj v Zedinjene države, da prevzame vodstvo velikega simponičnega orkestra v New Yorku, je jetnik v fašistični Italiji. Skozi več dni se sploh ni moglo zvedeti, kaj se je zgodilo z njim, končno pa so oblasti le priznale, da mu je bil odložila vojno, resnici pa jo je prinesla bliže in to pod pogoji, ki so brezprimerno slabši za Britanijo in Francijo.

"Izvestja," ki so glasilo sovjetske vlade, pa pišejo: "Uradni krogi v Angliji in Franciji še kdaj dožive li. Nobenega dvoma pa ni, da je Hitler izvojeval velikansko zmagijo. Brez enega samega strela in edino z grožnjo vojaške sile je Nemčijo postavil na dominantno mesto v Evropi, katerega ni mogla priboriti niti s štiri trajajočo vojno. To se mu je posrečilo s tem, da je uspešno razvijil in napravil brezmočne tiste sile, ki so stale proti vladni vojski.

Evropa je ohranila "mir" pod Hitlerjevimi pogoji

Firer je dobil vse, kar je zahteval. Konferenca v Monakovem je zapečatila sramotno kupčijo

Za gostim dimom kamoflaž-75 odstotkov njene tekstilne industrije, 90 odstotkov porcelanske in kovinsko-oljne industrije, 86 odstotkov steklarske industrije, 80 odstotkov lignitne, papirniške in cementne industrije in 70 odstotkov rudotopilniške in elektrotehnične industrije. Češka je dalje izgubila 66 odstotkov vseh premogovnih zakladov, 60 odstotkov kemične industrije in 55 odstotkov lesne industrije.

V ozemlju, ki je padlo Hitlerju v naročje, ne da bi mu bilo treba izstreliti eno samo kroglo, so najbogatejši češki gozdovi, in Nemčija se je polastila štirih svetovno slovitih zdravilišč, ozroma toplic, med katerimi so najbolj sloveči Karlov Vary, Karlsbad.

Umik čeških čet in oblasti iz ukradenega ozemlja se je izvršil v vzornem redu in nikjer ni prišlo do nobenih incidentov. Čehi tudi v svojem poniranju demonstrirajo svojo kulturnost.

Ko je Hitler v ponedeljek "zmagoslavnost" prestopil češko mejo, je v Egru izjavil, da sudske pokrajine ne bodo nikoli več odtrgane od "matere Nemčije." S tem je vedoma ali nevedoma izustil debelo laž, kajti dotični kraji niso bili še nikdar del Nemčije, temveč pripadali so češki kroni od vsega začetka, pozneje pa so tvorili del Avstrije, katere cesarji so nosili tudi naslov čeških kraljev.

Zadnje vesti povedo, da Slovenci oziroma slovaški klerikalci zoperili rogovilijo ter da zahtevajo avtonomijo. Madžari in hitlerjevi njih zahtevi zvesto sekundirajo in eno poročilo iz Dunajca pove, da se je pod pokroviteljstvom nacija organiziral "zbor slovaških prostovoljcev," ki bo zahteval "neodvisno Slovansko," ki bi sklenila carinsko unijo z Nemčijo in Madžarsko.

V Prago je pridrlo na tisoče beguncev — čehov, demokratičnih Nemcev in Židov — da ubežijo na nacističnemu terorju v krajih, kateri so bili izročeni Nemčiji. Organiziran je bil poseben odbor izmed teh beguncev, ki bo šel v London prisot, da bi se kaj storilo zanje.

**GLASILLO IN LASTNINA SLOVENSKE SVOBODOMI-
SELNE PODPORNE ZVEZE.**

IZHAJA VSAKO SREDO

Cene oglasom: 40c palec za posameznike; 35c palec za društva

Naročnina za člane 75c letno; za nečlane \$1.50; za inozemstvo \$2.00

PROGRESS**OFFICIAL ORGAN OF THE SLOVENE PROGRES-
SIVE BENEFIT SOCIETY**

Owned and Published by the Slovene Progressive Benefit Society

ISSUED EVERY WEDNESDAY

Subscription for members \$7.78 per year — nonmembers \$1.50
foreign countries \$2.00

Advertising rates: 40c net for individuals; 35c net for societies

Naslov uredništva in upravnosti:

6231 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND, O.

Telephone: HENDERSON 5311

VOLUME III. 104 NUMBER 114

Entered as Second Class Matter August 5th, 1936, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of August 24, 1912.

SLOVANSTVA JIH JE STRAH

Izdajstvo českoslovaške republike od strani velikih "započnih demokracij" je dovršeno dejstvo. Ko to pišemo, so Hitlerjevi vojaki že začeli zasedati češke pokrajine, katere je monakovska konferenca izročila nacijski Nemčiji, Poljaki so okupirali Tešin v Šleziji in Praga je že pristala na pogajanja z Budimpešto glede odstopitve pasu zemlje na južni meji, kjer se nahaja madžarska naroda manjšina. Koliko bo ostalo od českoslovaške republike, kadar Hitler, Poljaki in Madžari uveljavijo vse svoje izsiljevalne zahteve, je za enkrat negotovo in kot izgleda se razen nesrečnih Čehov tudi nihče ne briga. Chamberlain in Daladier si hitita omivati roke, da zbrisia z njih madž črnega zločina, ki sta ga izvrišila s strahopetnim atentatom na Čeho, odevajoč se v laži-slavo rešiteljev evropskega miru.

S tem je vsaj za enkrat zaključena ena najžalostnejših epizod v zgodovini moderne Evrope. Upravičen sum obstoji, da je bilo vse skupaj naprej aranžirana farsa, v kateri se je na tal o-satansko premeten način izigralo ljudske mase v Franciji in Angliji, da so s ploskanjem sprejelo čin, ki mora vsakega poštenejšega človeka napolnjevati edinole z občutki najglobokejšega gnusja.

Ako bi bil kdo pred mesecem dni rekel, da se bosta Velika Britanija in Francija tako pasje ponizali pred nacističnim trinogom v Berlinu, bi celo največji pesimist med nimi resno dvomil, da je kaj takega mogoče. Stvari, ki so se zadnja leta dogajale v raznih delih sveta, ko je fašizem v eni ali drugi podobi, pod to ali drugo pretvezo čedalje drzne dvigal svojo glavo, sicer niso bile nobene malenkosti, ampak dalo se jih je vendar do gotove meje razumeti. V slučaju Mandžurije in Etijopije je šlo za primitivne narode brez direktnih vezi z zapadnim svetom, medtem ko je v Španiji vsaj na zunaj šlo za boj med raznimi plasti njenega lastnega prebivalstva, in od angleških torijev ni bilo pričakovati, da bi podprli borbo režima, ki je v njegovih očeh prav tako "ru-deč" in "nevaren" instituciji privatne lastnine kot vlada sovjetrov v Rusiji. To, kar se je zgodilo z Avstrijo, je bilo potem, ko so klerofašisti z lastnimi rokami zadavili avstrijsko demokracijo, s svojim način skoro logično in neizogibno.

Ampak zadeva še češko je nekaj povsem drugega. Češka je bila zaveznica in prijateljica Francije in Anglije, ena najkulturnejših držav v Evropi, demokratična do kosti, v nobenem oziru ekstremistična, temveč pravi vzor napredne, humanitarne in poštene ljudovlade, ki je v eni najkritičnejših dob v zgodovini zapadne civilizacije, dasiravno je bila od vseh strani obdana od sovražnikov, samozavestno dvigala prapor svobode, enakosti in človeškega bratstva.

Kdorkoli ima le trohica čuta za to, kar se imenuje človeška kultura, je moral občudovati ta mali svobodoljubni narod, ki je sredi strasti, ki so jih razpihalni fašistični vlastodržci, ohranil mirno kri in zdrav razum ter zvestno čeval, da bi vsaj na tem malem koščku zemlje v srednji Evropi ne ugasnil plamen civilizacije—tisti plamen, ob katerem si bodo morali greti svoje premrele, ob manj disciplinirani in prosvitljeni narodi, kadar se dvignejo iz brezdra, v katerega jih je pahnil nestvor z dvema glavama—fašizem in nacizem.

Dogodki zadnjega tedna so pokazali, da ljudje, ki sedijo na odgovornih mestih v Londonu in Parizu, nimajo ne razuma ne sreca. Ce bi imeli razum, bi morali vedeti, da tisti trenotek, ko so Češko izročili na milost in nemilost besnečemu norcu v Berlinu, so prodali tudi najvišje in najvitalnejše interese svojih lastnih držav. In ce bi imeli sreco, ki jim bilo povedalo, da so s kapitulacijo pred Hitlerjem opljuvali in onečastili vse tisto vrednotne in pridobitve, za katere so se od nekdaj borili značajni ljudje vseh narodov in ki so dedili vseh kulturnih ljudi, neoziraje se, kje živijo ali kakšen jezik govorijo.

Z nečuveno kupčijo, katera je bila prošli petek sklenjena v Monakovem, so se voditelji Velike Britanije in Francije razgalili proti hladnokrvni velekapitalistični kramarji, katerih pogled ne seže niti za ped preko njihovih tolstih trebuhot in rejenih denarnih bisag. Ta kupčija mora biti svarilo narodom vsega sveta, ki se še ne nahajajo pod peto fašizma, da ako hočajo demokracijo, svobodo in kulturo, jo bodo morali braniti sami in proti volji tistih, ki se danes predstavljajo za njihove voditelje. Ta kupčija je neovrgljiv dokaz, da ako narodi v demokratičnih državah ne bodo prav kmalu temeljito pomleti v svojih lastnih hišah, ne bo dolgo, ko bo usoda nemškega in italijanskega naroda postala tudi njihova usoda. Ta ogabna kupčija na račun češkega naroda dokazuje preko vsakega dvoma, da kadar se velekapitalistični mogoci znajdejo v precepnu in morajo izbirati med demokracijo in avtokracijo, med poštenjem in lumarparijo, se lahko že naprej računa na to, da bodo pozabili na vse drugo ter hladnokrvno prodali ljudstvo in njegovo svobodo, v upanju, da na ta način rešijo svoje mošnje.

Laži-demokrata Chamberlain in Daladier sta dala svojo odobritev razkosanju češke države, sankcionirala sta zdrobitev mja, ki so stale nespremenjene skozi več ko tisoč let. Oropala sta češko republiko pokrajin, naravnih zakladov in industrij, od katerih je

bila odvisna za svoj gospodarski obstoj; pahnila sta čehe v položaj, v katerem jim preti nevarnost, da postanejo narod beračev. Pod gesлом samooodločevanja, ki se na Hitlerjevem jeziku spreminja v infamost in laž, katera nima para v zgodovini, sta zadržnili vrh okrog vrata tudi vsem ostalim malim narodom v srednji in južni Evropi. Hitlerjeva beseda je od sedaj naprej najvišji zakon v Bukarešti in Beogradu, pa tudi v Budimpešti in Varšavi, akoravno so Madžari in Poljaki zvesto sekundirali Hitlerjevi banditski politiki. Gorje malemu narodu v tem delu Evrope, ki bi si drznili izizzati jezo berlinskega blažnega, pred katerim se valjajo v prahu predstavniki nekdaj ponosnih držav kot sta Velika Britanija in Francija. Ce je kak politik v tem delu Evrope kdaj gojil kake skrite misli o odporu proti nacističnemu barbarstvu, mora pozabiti nanje. Chamberlain in Daladier sta sijajno demonstrirala, koliko so vredne slovesne obljuhe "velikih zapadnih demokracij."

Že dolgo, dolgo ni bila Evropa zavita v tako gosto temo kakor danes. Na tronu sedi izdajstvo, špalir mu delata laž in hinavščina. Ampak ni še konec vseh dni. Ce so današnji gospodarji Evrope tako brljavi in gnili, da laž javno častijo kot resnico in da ne vidijo nobenega razločka več med civilizacijo in barbarstvom, je to samo na sebi dokaz, da ne bodo več dolgo imeli moči, da bi se igrali z usodo narodov. Protinaturalno je, da bi se taka moralična propalost mogla dalj časa vzdržati na površju.

Se nekaj je, o čemur je potrereno, da smo na jasnen. Udarili so po Čehih kot najnaprednejšem slovanskem narodu v srcu Evrope, ampak njih pravi namen je bil udariti slovanstvo sploh, in Rusijo v prvi vrsti. Sovjetska Rusija je tista sila, ki laži-demokratom in fašistom vsega sveta krade spanec in jih navdaja s strahom za bodočnost. Ampak dokler stoji Rusija na pragu Evrope, mogočnejša in silnejša z vsakim dnem, prodirača v nove terene češkega znanja in napredka, je velika in slavna bodočnost slovanstva tako gotova, kakor nobenega druga stvar pod tem soncem. Čehe so črni gavrni mednarodnega kapitalizma in fašizma za enkrat izigrali in prodali, toda narod Husa in Mašaryka vsled tega ne bo umrl, temveč v trpljenju in samozatajjanju bo čkal in dočakal dan svojega povičanja. In tisti dan se bliža z jadrnimi koraki. Pomnite, da noč je najbolj temna tisto uro, predno napoči dan . . .

Tedenski pomenki

A. ZAITZ

Nisem pričakoval, da bom svetu pomenke pričel z uboga čeho-soboje dolge napise "Help Czechoslovakia", katera je ravno oslovakia. In v stadionu sa te dni bila položena od strani demokracije v žrelo fašizma. Ker mi niso živci, kateri so itak zrahljani od zadnje vojne, sedaj odpovedali, upam, da bom še nekaj časa živel. Nikoli poprej, da celo v vojni ne, mi ni šla nobena stvar tako na živek kakor so mi sli dogodki zadnjih dni. Soprona me je mirila: "Ne razburuj se! Pokvarila ti bom radio, da ne boš poslušal!" V uradu, kjer smo drugače različni mnenji, in smo bili v tem edini, da čehoslovaška ne sme propasti, so se drugi nekako umirili, jaz pa kar koli sem delal, sem mislil samo na Češko, kateri so bile zadnje ure. Vej grozni napetosti je prišel odločilni dan, dan na katerega sem bil že takoreč pričavljen z omahovanjem tistih barantaških držav, Anglije in Francije, o katerih so nam pravili, da sta demokratični državi. Ni bilo torej pričakovati drugega kakor da je prišlo da so v Monakovem pri zadnji večerji podeljeno zadnjo edino malo demokratično državo v Evropi—Čehoslovaško.

Zdaj pa mi je res že preveč te očitne lumarparije, na en način se bom moral otesti teh teških mlini. Nobena stvar ne pomaga sedaj več, tudi če bi znored razmišljanja ne. In ravno te dni si neskončno želim, da bi našel kakšno sredstvo, da bi pozabil vse, da bi mogel dobiti v kaki lekarini prašek, katerega bi povzil pričeli sami cukati za rokave kateri sliši na ime Mussolini, in kateri se je drl v Trstu, stojec na slovenskem ozemlju, o plebiscitu. V dnevi 15. in 16. junija 1918 smo v naši veliki ofenzivi pri Piavi ujeli skupino italijanskih ujetnikov. Vsaj mislimo, da so so italijanski ujetniki, dokler niso pričeli strahopetni bili rad postavili pred oči gobežčcu, kateri sliši na ime Mussolini, in kateri se je drl v Trstu, stojec na slovenskem ozemlju, o plebiscitu. V dnevi 15. in 16. junija 1918 smo v naši veliki ofenzivi pri Piavi ujeli skupino italijanskih ujetnikov. Vsaj mislimo, da so so italijanski ujetniki, dokler niso pričeli strahopetni bili rad postavili pred oči gobežčcu, kateri sliši na ime Mussolini, in kateri se je drl v Trstu, stojec na slovenskem ozemlju, o plebiscitu. V dnevi 15. in 16. junija 1918 smo v naši veliki ofenzivi pri Piavi ujeli skupino italijanskih ujetnikov. Vsaj mislimo, da so so italijanski ujetniki, dokler niso pričeli strahopetni bili rad postavili pred oči gobežčcu, kateri sliši na ime Mussolini, in kateri se je drl v Trstu, stojec na slovenskem ozemlju, o plebiscitu. V dnevi 15. in 16. junija 1918 smo v naši veliki ofenzivi pri Piavi ujeli skupino italijanskih ujetnikov. Vsaj mislimo, da so so italijanski ujetniki, dokler niso pričeli strahopetni bili rad postavili pred oči gobežčcu, kateri sliši na ime Mussolini, in kateri se je drl v Trstu, stojec na slovenskem ozemlju, o plebiscitu. V dnevi 15. in 16. junija 1918 smo v naši veliki ofenzivi pri Piavi ujeli skupino italijanskih ujetnikov. Vsaj mislimo, da so so italijanski ujetniki, dokler niso pričeli strahopetni bili rad postavili pred oči gobežčcu, kateri sliši na ime Mussolini, in kateri se je drl v Trstu, stojec na slovenskem ozemlju, o plebiscitu. V dnevi 15. in 16. junija 1918 smo v naši veliki ofenzivi pri Piavi ujeli skupino italijanskih ujetnikov. Vsaj mislimo, da so so italijanski ujetniki, dokler niso pričeli strahopetni bili rad postavili pred oči gobežčcu, kateri sliši na ime Mussolini, in kateri se je drl v Trstu, stojec na slovenskem ozemlju, o plebiscitu. V dnevi 15. in 16. junija 1918 smo v naši veliki ofenzivi pri Piavi ujeli skupino italijanskih ujetnikov. Vsaj mislimo, da so so italijanski ujetniki, dokler niso pričeli strahopetni bili rad postavili pred oči gobežčcu, kateri sliši na ime Mussolini, in kateri se je drl v Trstu, stojec na slovenskem ozemlju, o plebiscitu. V dnevi 15. in 16. junija 1918 smo v naši veliki ofenzivi pri Piavi ujeli skupino italijanskih ujetnikov. Vsaj mislimo, da so so italijanski ujetniki, dokler niso pričeli strahopetni bili rad postavili pred oči gobežčcu, kateri sliši na ime Mussolini, in kateri se je drl v Trstu, stojec na slovenskem ozemlju, o plebiscitu. V dnevi 15. in 16. junija 1918 smo v naši veliki ofenzivi pri Piavi ujeli skupino italijanskih ujetnikov. Vsaj mislimo, da so so italijanski ujetniki, dokler niso pričeli strahopetni bili rad postavili pred oči gobežčcu, kateri sliši na ime Mussolini, in kateri se je drl v Trstu, stojec na slovenskem ozemlju, o plebiscitu. V dnevi 15. in 16. junija 1918 smo v naši veliki ofenzivi pri Piavi ujeli skupino italijanskih ujetnikov. Vsaj mislimo, da so so italijanski ujetniki, dokler niso pričeli strahopetni bili rad postavili pred oči gobežčcu, kateri sliši na ime Mussolini, in kateri se je drl v Trstu, stojec na slovenskem ozemlju, o plebiscitu. V dnevi 15. in 16. junija 1918 smo v naši veliki ofenzivi pri Piavi ujeli skupino italijanskih ujetnikov. Vsaj mislimo, da so so italijanski ujetniki, dokler niso pričeli strahopetni bili rad postavili pred oči gobežčcu, kateri sliši na ime Mussolini, in kateri se je drl v Trstu, stojec na slovenskem ozemlju, o plebiscitu. V dnevi 15. in 16. junija 1918 smo v naši veliki ofenzivi pri Piavi ujeli skupino italijanskih ujetnikov. Vsaj mislimo, da so so italijanski ujetniki, dokler niso pričeli strahopetni bili rad postavili pred oči gobežčcu, kateri sliši na ime Mussolini, in kateri se je drl v Trstu, stojec na slovenskem ozemlju, o plebiscitu. V dnevi 15. in 16. junija 1918 smo v naši veliki ofenzivi pri Piavi ujeli skupino italijanskih ujetnikov. Vsaj mislimo, da so so italijanski ujetniki, dokler niso pričeli strahopetni bili rad postavili pred oči gobežčcu, kateri sliši na ime Mussolini, in kateri se je drl v Trstu, stojec na slovenskem ozemlju, o plebiscitu. V dnevi 15. in 16. junija 1918 smo v naši veliki ofenzivi pri Piavi ujeli skupino italijanskih ujetnikov. Vsaj mislimo, da so so italijanski ujetniki, dokler niso pričeli strahopetni bili rad postavili pred oči gobežčcu, kateri sliši na ime Mussolini, in kateri se je drl v Trstu, stojec na slovenskem ozemlju, o plebiscitu. V dnevi 15. in 16. junija 1918 smo v naši veliki ofenzivi pri Piavi ujeli skupino italijanskih ujetnikov. Vsaj mislimo, da so so italijanski ujetniki, dokler niso pričeli strahopetni bili rad postavili pred oči gobežčcu, kateri sliši na ime Mussolini, in kateri se je drl v Trstu, stojec na slovenskem ozemlju, o plebiscitu. V dnevi 15. in 16. junija 1918 smo v naši veliki ofenzivi pri Piavi ujeli skupino italijanskih ujetnikov. Vsaj mislimo, da so so italijanski ujetniki, dokler niso pričeli strahopetni bili rad postavili pred oči gobežčcu, kateri sliši na ime Mussolini, in kateri se je drl v Trstu, stojec na slovenskem ozemlju, o plebiscitu. V dnevi 15. in 16. junija 1918 smo v naši veliki ofenzivi pri Piavi ujeli skupino italijanskih ujetnikov. Vsaj mislimo, da so so italijanski ujetniki, dokler niso pričeli strahopetni bili rad postavili pred oči gobežčcu, kateri sliši na ime Mussolini, in kateri se je drl v Trstu, stojec na slovenskem ozemlju, o plebiscitu. V dnevi 15. in 16. junija 1918 smo v naši veliki ofenzivi pri Piavi ujeli skupino italijanskih ujetnikov. Vsaj mislimo, da so so italijanski ujetniki, dokler niso pričeli strahopetni bili rad postavili pred oči gobežčcu, kateri sliši na ime Mussolini, in kateri se je drl v Trstu, stojec na slovenskem ozemlju, o plebiscitu. V dnevi 15. in 16. junija 1918 smo v naši veliki ofenzivi pri Piavi ujeli skupino italijanskih ujetnikov. Vsaj mislimo, da so so italijanski ujetniki, dokler niso pričeli strahopetni bili rad postavili pred oči gobežčcu, kateri sliši na ime Mussolini, in kateri se je drl v Trstu, stojec na slovenskem ozemlju, o plebiscitu. V dnevi 15. in 16. junija 1918 smo v naši veliki ofenzivi pri Piavi ujeli skupino italijanskih ujetnikov. Vsaj mislimo, da so so italijanski ujetniki, dokler niso pričeli strahopetni bili rad postavili pred oči gobežčcu, kateri sliši na ime Mussolini, in kateri se je drl v Trstu, stojec na slovenskem ozemlju, o plebiscitu. V dnevi 15. in 16. junija 1918 smo v naši veliki ofenzivi pri Piavi ujeli skupino italijanskih ujetnikov. Vsaj mislimo, da so so italijanski ujetniki, dokler niso pričeli strahopetni bili rad postavili pred oči gobežčcu, kateri sliši na ime Mussolini, in kater

Slovenska Svobodomiselna Podpora Zveza

USTANOVLJENA 1908

INKPORORIRANA 1909

GLAVNI URAD: 245-47 WEST 103rd STREET, CHICAGO, ILL.
Telefon: PULLMAN 9665

UPRAVNI ODBOR:

JOHN KVARTICH, predsednik, 411 Station Street, Bridgeville, Pa.
RUDOLPH LISCH, podpredsednik, 1129 Galewood Dr., Cleveland.
WILLIAM RUS, tajnik, 245-47 West 103rd Street, Chicago, Ill.
ANTON ZAITZ, pomočni tajnik, 245-47 West 103rd Street, Chicago, Ill.
MIRKO KUHEL, blagajnik, 245-47 West 103rd Street, Chicago, Ill.
MICHAEL VRHOVNIK, direktor angleško poslujočih v miladinskih društvenih skupinah, 245-47 West 103rd Street, Chicago, Ill.

NADZORNÍ ODBOR:

WILLIAM CANDON, predsednik, 1058 E. 72nd St., Cleveland, O.
JOSEPH H. GRILLS, Box 69, Moon Run, Pa.
JOHN MAREN, 618 W. Pierce St., Milwaukee, Wis.

POROTNI ODBOR:

FRANK PUCEL, predsednik, 17921 Delavan Road, Cleveland, Ohio
FRANK MEDVED, Box 40, Yukon, Pa.
VINCENT PUGEL, 1409 South 56th St., West Allis, Wis.

UREDNIK-UPRAVNIK GLASILA:
VATRO J. GRILL, 6231 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio
GLAVNI ZDRAVNIK:
DR. F. J. ARCH, 618 Chestnut St., Pittsburgh, Pa.

ZAPISNIK POLLETNE SEJE GLAVNEGA ODBORA SSPZ

vršeče se dne 31. avgusta in 1. in 2. septembra, 1938, v Bridgeville, Penna.

(Nadaljevanje iz zadnje izdaje)

Društvo št. 184, br. John Shray, širje člani v družini; se dovoli tri asesmente.

Društvo št. 204, br. Anton Oblak, mu je bila odklonjena operacijska podpora, ker še ni bil eno leto član; se dovoli \$25.00.

Društvo št. 239, ses. Anna Rednak, prosi za asesment; se dovoli za tri mesece.

Nato se vzame na dnevni red prošnje za starostno podporo. Ugodno sta rešeni prošnji: br. John Pečan, član društva št. 84, kateremu se nakaže \$5.00 na mesec, in br. Joe Ahčin, član društva št. 173, kateremu se nakaže \$3.00 na mesec.

Nato br. Rus predloži društvene zadeve in prošnje.

Društvo št. 1 bo 29. oktobra pravslilo svoj 30-letni obstoječi ter prosi, da se pravslave vdeleži čim več članov gl. odbora in da se na pravslavo pošlje govornika; dalje, da se pošlje osem jubilejnih znakov za še živeče ustanovne člane. Sklenjeno je, da na pravslavi zastope Zvezo kot govornik gl. predsednik br. Kvartich, ker se bo istočasno vršila seja upravnega odbora. Br. Zaitz priporoča obdaritev ustanoviteljev. Br. Pucel predlaga, da o tem razmotrijeva upravni pododsek. Predlog je sprejet.

Sledi razprava o pritožbah.

Br. Marko Lenič, član društva št. 8, si je leta 1935 zlomil noge, toda ni dobil odškodnine za izgubo noge. Zdravnik so ugotovili, da njegova pohabljenost ne predstavlja "popolne izgube noge." Član zahteva bolniško podporo za vso dobo onesposobljenosti in dokler leštvec dovoljuje. Dr. Arch pravi, da mora član dozakati, da je bil skozi vso dobo pod zdravniško oskrbo. Br. Rus opozarja, da je član upravičen do podpore samo eno leto v smislu pravil, razen če se nahaja v bolnišnicu. Zaključek je, da naj se nanaša odvetnika, ki naj odvetniku br. Leniča pojasni določbe naših pravil.

Ses. Julija Fortuna je v starosti 16 let prestopila v odrasli oddelek. Se je poškodovala na očesu še kot otrok, toda lani so ji moralni izrezati levo oko. Dr. Arch je odklonil odškodnino za oko, toda dobla je \$50 za operacijo. Br. Zaitz predlaga, da se ji izplača odškodnina za izgubo očesa, pod pogojem, da se zaveže, da ne bo nicesat zahtevala od organizacije za slučaj, da bi izgubila še drugo oko. Predlog je sprejet.

Br. Frank Zaitz, član društva št. 198 se je nahajal v mestni bolnišnici ob dveh prilikah. Sedaj je popolnoma zdrav. Predlagano je, da se mu plača \$50.00 iz bolniškega sklada, ker prej ni dobil bolniške podpore.

Br. Frank Laurich, član društva št. 139 se pritožuje proti odločitvi glavnega porotnega odbora. O slučaju poročajo člani porotnega odbora, nakar je predlagano in sprejet, da se potrdi porotnega odbora in da se zadevo smatra za zaključeno.

Prečitana je zahvala Skupnih mladinskih pevskih zborov v Clevelandu za dar \$25.00, obenem pa prosijo za oglas v programu. Predlagano je, da se dovoli oglas \$50.00 iz bolniškega sklada, ker je imelo odgovoriti do 15. avgusta. Zahvalo pozno se do seje, ker se je imelo odgovoriti do 15. avgusta. Zahvalo pozno se do seje, ker se je imelo odgovoriti do 15. avgusta.

Dramsko društvo "Anton Verovšek" v Clevelandu-Collingwoodu prosi za oglas v programni knjižici ob prilikah svoje 15. letnice. Predlagano je, da se dovoli oglas ene strani za \$8.00 in je predlog sprejet.

Za oglas ob prilikah koncerta prosi pevski zbor "Sloga" v Clevelandu. Sklenjeno je, da se dovoli oglas v velikosti pol strani.

Skupna društva SSPZ v Clevelandu prosijo, da se na pravslavo pošlje gl. predsednika John Kvarca. Sklenjeno je, da se prošnji ugodi.

ticha kot govornika. Sklenjeno je, da sta pooblaščena br. Grill in br. Lisch.

Družinski Koledar bo prihodnjem leto stopil v svoj 25. letnik. Prosi za oglas. Sklenjeno je, da se dovoli oglas v velikosti pol strani za \$25.00.

Cankarjev glasnik prosi za podaljšanje oglasa. Br. Grill predlaga, da se dovoli oglas v velikosti ene strani za dobo enega leta. Br. Pugel predlaga oglas v velikosti pol strani. Sprejet je predlog za celo stran.

Za oglas prosi odbor, ki priredi koncert v pomoci Vadnalovevemu mlađinskomu kvartetu v Clevelandu. Sklenjeno je, da se dovoli \$5.00.

Za podaljšanje oglasa na zastorju društvene dvorane prosi Samostojno društvo v Moon Runu, Pa. Cena je \$6.00 za dve leti.

Za oglas na zastorju društvene dvorane prosi Sklenjeno, da se oglas naroči.

čita se nismo zastopnika lista "Naprej," ki poroča, da je bil

na potovanju Kanadi in da bi bilo tam dobro polje za Zvezno, tako da bi tamkaj ustanovila svoja društva. Se ne more tozadeno ničesar ukreniti, kajti poslovjanje Zvezne je glasom pravil omejeno le na Zed. države.

Ohio Fraternal Congress, čigar članica je tudi Zvezna, vabi, da se pošlje zastopstvo na konvencijo, ki se bo vršila v Clevelandu 27. in 28. oktobra 1938. Pooblaščen je br. Grill. Br. Kuhel omenja, da naj ne pozabi opozoriti kongresa, da so njegovi zastopniki popolnoma zanemarili svojo dolžnost ob času, ko je bil sprejet novi ohijski zakon, s katerim so uvedene obvezne 3½% American Experience lestvice za vse nove člane bratskih organizacij.

Za oglas v izdaji svojega glasila povodom konvencije prosi Workers Alliance of America. Konvencija se bo vršila v Clevelandu 17. septembra. Razvija se daljša razprava, da li je taki organizaciji kot je naš mogoče podpirati številne koristne organizacije izven meja naše narodnosti, končno pa je sprejet predlog, da se v znaku simpatije za delo, ki ga organizacija vrši med brezposelnimi, dovoli oglas v vsoti \$5.00.

Fraternal Congress of Indiana vprašuje za letno članarino, ki znaša \$10.00. Se isto odobri. Delegata za konvencijo izbere upravni pododsek izmed članov, ki bivajo v Indianapolisu.

Dovoli se \$10.00 kot letno članarino pri American Fraternal Congress.

Br. Rus predloži v sprejem naslednjo resolucijo:

"Ker pravila članskega oddelka, točki 240 in 342, dovoljujejo, da sme glavni odbor premestiti iz bolniškega in dobodelnega sklada v upravni sklad in starostni sklad gotovo vstopo, oziroma določen odstotek dohodkov, in ker isto določa tudi točka 9 pravil mladinskega oddelka, bodi sprejet, da se ta premestitev izvede pred zaključkom tega leta, na podlagi stanja skladov z dne 30. junija, 1938, na sledenči način:

"Iz bolniškega v starostni sklad se ima premestiti \$730.00.
"Iz bolniškega v upravni sklad se ima premestiti \$1,454.00.
"Iz odškodninskega v upravni sklad se premesti \$333.00.
"Iz mladinskega upravnega sklada v redni upravni sklad SSPZ pa vso \$1,150.64.

"Glavnega tajnika se s tem pooblašča premestitev izvesti v knjigah SSPZ."

Br. Kuhel predlaga sprejem resolucije, br. Vrhovnik predlog podpira. Resolucija je sprejeta soglasno.

Društvo št. 26 je poslalo resolucijo, ki se nanaša na obstoječi politični položaj v Jugoslaviji. Br. Zaitz predlaga, da se resolucijo položi na mizo. Predlog je sprejet.

Br. Vrhovnik predlaga, da gl. odbor odobri pravila in naredbe nadrodnega atletskega odbora, kakor so bile objavljene v glasili. Predlog je sprejet.

Br. Pucel sugestira, da naj bi se atletski zbori vršili bolj poredkoma, ker je težko izvesti take priedbe, da bi bile uspešne, poleg tega pa bo kmalu zmanjkal mest, ki bi bila pripravljena prevzeti pokroviteljstvo. Svetuje, da mladinska konferenca naslednji ponedeljek o tem razmotriva.

Predlagano in sprejet je, da se clevelandskemu odboru, ki je vodil priprave za izlet v staro domovino, da priznanje za njegov trud. Korist od tega je imelo zlasti glasilo, ki je dobitno nekaj oglašov od parobrodne družbe French Line.

S tem je dnevni red izčrpán, nakar se predsednik Kvartich odbornikom zahvali za pozornost ter zaključi sejo ob 7. uri zvečer.

John Kvartich, glavni predsednik

Vatro J. Grill, zapisnikar.

DOPISI IN POROČILA ČLANSTVA

PREŠERNOV KONCERT

Chicago, Ill. — Ljubitelji lepe slovenske pesme in drame! Zoperat je zapustilo lepo poletje, ki smo se hladili pod košatimi drevesi in se zabavali na različne načine v prosti naravi. Sedaj pa je dozadno v obletnicu društva v jednot. Tudi kot običajno, priredi pevski zbor "Prešeren" tudi letos jesenski koncert, ki se vrši v nedeljo 6. novembra v dvorani SNPJ. Vsi ste vladljivo vabljeni na koncert.

3. V resnici ste bili na našem pikniku dne 10. julija, ne pa 10. junija, in o federaciji ste tudi tudi na koncert, ako se ga boste vdeležili, vam tega ne bo žal. Priliko boste imeli, zopet slišati lepe slovenske pesmi, katere bodo "Prešerenovi" pevci izvajali.

4. Kar se tiče SNPJ federacije v zapadni Penni, so toliko previdni, da ne prirejajo sej na isti dan kot druge organizacije, ker vedo, da s tem sebi in drugim škodo delajo.

Torej sobrat Previc, to je moj zaključek. Kar je drugega, se bomo pa še na seji pogovorili, ker to bo bolj bratsko, kakor pa da se v našem "Napredku" povedali, da na isti dan ima omenjena federacija sejo in da bi bilo umestno, da bi mi našo sejo preložili? Tega niste storili. Zajak?

3. V resnici ste bili na našem pikniku dne 10. julija, ne pa 10. junija, in o federaciji ste tudi tudi na koncert, ako se ga boste vdeležili, vam tega ne bo žal. Priliko boste imeli, zopet slišati lepe slovenske pesmi, katere bodo "Prešerenovi" pevci izvajali.

Zbranek v glasniku prosi za podaljšanje oglasa. Br. Grill predlaga, da se dovoli oglas v velikosti pol strani. Začetna cena je \$6.00 za dve leti.

Frank Gradisek, član 227 SSPZ

PRVI IN ZADNJI ODGOVOR

East Pittsburgh, Pa. — To je moj prvi in zadnji odgovor sestru J. Previcu, kateri se mi zdi umesten z ozirom na na njegov zadnji dopis.

1. Seja, vršeča se dne 27. februarja v Coverdale, Pa., je sklenila, da se vrši federacijska seja v Claridge, Pa., v mesecu avgustu.

2. Seja, vršeča se dne 29. maja v Library, Pa., je precej ob-

društveno blagajno, da to po- dravate v mesecu oktobru.

Martin Gosanca, tajnik.

VABILO SLOŽNIH SESTER

Cleveland, O. — Iz urada društva "Složnih Sester", št. 120 SSPZ se vas vabi, da se udeležite seje 12. oktobra, ker je večavnih stvari za ukrepati in vaša navzočnost je potrebna. Ne vem, kaj je vzrok, da so seje tako slabo obiskane. Saj je vendar vaša dolžnost, da se udeležite vsaj 4 krat na leto. Po seji imamo malo zabave.

Sestre, ali veste, da Skupna društva obhajajo 30 letnico, od kar se tam godi, je rezultat posebnih razmer, v katerih se je ta dejelha nahajala skozi stoletja. Gre se za socialno demokracijo. Ako je cerkev res to, za kar se predstavlja in kar bi moral biti, mi ne vidimo nobenega vzroka, zakaj bi cerkev moralna katerega svojega vernika svariti proti naukom socialne demokracije. Saj v bistvi si nauki socializma in cerkve ne nasprotujejo.

Nasprotno—izpopoljuje se. Vemo, da se najdejo socialisti, ki se s tem ne strinjajo, ampak to ne spremeni dejstev.

Krščanstvo je vesoljn, vsečevalski nauki. Isto je socializem. Pravilno razumljen socializem in pravilno razumljen krščanstvo sta dva tečaja enega in

je fašizem kaj drugega? Maristega sveta. Socializem nima in fašizem ni nauk materializma ne more imeti nič proti pojmu vere, ki uči, da je Bog oče vsega človeštva. Saj glavni smoter socializma vendar je, ustvariti také socialne razmere, na tak način urediti človeško družbo, da bo krščanstvo res mogoče, da se bo njegove nauke moglo uveljaviti!

Ako iskreni ljudje v čedalje večjem številu, dasi neradi in obotavlja prihajajo do zaključka, da jim cerkev v teh težkih vresih, zakaj bi cerkev moralna katerega svojega vernika svariti proti naukom socialne demokracije. Saj v bistvi si nauki socializma in cerkve ne nasprotujejo. Nasprotno—izpopoljuje se. Vemo, da se najdejo socialisti, ki se s tem ne strinjajo, ampak to ne spremeni dejstev.

Krščanstvo je vesoljn, vsečevalski nauki. Isto je socializem. Pravilno razumljen socializem in pravilno razumljen krščanstvo sta dva tečaja enega in

Pokojni člani

Iz Cle Elume, Washington, se nam poroča, da je tam preminala dne 3. septembra KAROLINA PODKRAJNIK, v starosti 60 let,

DO YOU KNOW THAT-
SSPZ HAS SIX MODERN PLANS OF
LIFE INSURANCE?

PROGRESS

"N A P R E D E K"

Fraternality in Action

The SSPZ paid to its members \$4,000,000 in benefits since organization.

SUMMARY OF YOUTH CONFERENCE CLEVELAND CELEBRATES THE 30th ANNIVERSARY OF THE S. S. P. Z. ON SUNDAY AT BRIDGEVILLE

The Youth Conference was called to order by brother Rudolph Lisch, Supreme Vice-President and Chairman of the National Athletic Board, at 10 o'clock Labor Day morning, in the Slovene Hall, Bridgeville, Pa. . . . Brother Lisch's introductory talk was followed by the nomination and election of sister Ann Opeka to serve as the Recording Secretary . . . Brother Michael Vrhovnik read the names of members whose credentials had been received and approved and the following representatives were found to be present . . .

Ann Opeka	Spartans, Lodge No. 198
Anthony Bolka	Spartans, Lodge No. 198
Nick Spehar	Utopians, Lodge No. 204
Elsie Puel	Utopians, Lodge No. 204
Sophie Krapes	Hoosier Pals, Lodge No. 230
Henry Fon	Hoosier Pals, Lodge No. 230
Anthony Sirca	Challengers, Lodge No. 235
Frances Sirca	Challengers, Lodge No. 235
Felix Martincic	Progressors, Lodge No. 237
Clarence Widmar	Progressors, Lodge No. 237
Daniella Homovec	Spartan Jrs., Vrtec No. 5
Joe Zorman	Outlookers, Vrtec No. 11
Mary Hvalica	Jugoslavs, Vrtec No. 9
Lillian Kosmach	Challenger Jrs., Vrtec No. 10
Julia Kramzar	Vrtec No. 72
Julia Ozanich	Progressors Jrs., Vrtec No. 169

Present, also, were Supreme Board members, William Rus, Mirko G. Kuhel, Anton Zaitz, Vatro Grill, Dr. F. J. Arch, Frank Puel, William Candon and the two members of the National Athletic Board, Rudolph Lisch and Michael Vrhovnik. Ernest Kvartich, third member of the Athletic Board, was unable to attend because of his local committee duties . . . Upwards of thirty other members were in attendance, many of whom, during the course of the Conference, were given the privilege of the floor to express their views, pro and con, on the topics under discussion. Prominent speakers in the latter group were brothers Peter Elish and Charles Koman, and sisters Zora Semenick and Antonia Zagar.

Brief reports were heard from brothers Vrhovnik and Lisch on the year's athletic progress after which, a majority of the official representatives made suggestions and/or criticized the Athletic Board for extending privileges to certain teams . . . The eligibility rules, particularly, were made the target of criticism. At the end of the two and a half hour session, the following decisions were arrived at by motions made, seconded and adopted.

1. An Olympic Meet, consisting of various athletic events in addition to the annual National Softball Tournament, be held once every four years (Past Olympic Meets were held in 1933 and 1937—The third is due in 1941).

2. The 1939 National Softball Tournament shall be held in Indianapolis, Ind., over the Labor Day week-end.

3. The 1939 National Bowling Tournament shall be held in Cleveland, Ohio, and shall be handled by the Spartans, Lodge No. 198.

4. The National Athletic Board was increased to five members, the representatives electing sister Ann Opeka to fill one vacancy and, unanimously, instructing the Hoosier Pals, Lodge No. 230, to elect one of their members to the remaining vacancy at a regular Lodge meeting. (This was done at the September meeting, the Secretary of the Hoosier Pals reporting that sister Sophie Krapes was elected to this capacity.) The National Athletic Board now consists of Rudolph Lisch, Michael Vrhovnik, Ernest Kvartich, Ann Opeka and Sophie Krapes.

5. Participants in all National Athletic Tournaments (Bowling, Softball, etc.) must be members of the Society in good standing for a period of three months or longer.

6. The method of elimination in the 1939 National Softball Tournament, for Senior and Junior (Vrtec) teams alike, shall be "two losses and out."

7. Softball competition in the Senior Class shall be open to all lodges wishing to enter a team, while Vrtec competition shall be limited to district representative teams which shall be decided in local series, using the "best out of three games" method of elimination.

8. Vrtec teams shall be formed of members of the Juvenile Department **only**. Vrtec members, on the other hand, shall be eligible to play on senior teams provided they are not, also, entered as players on a Vrtec team.

9. Official umpires and scorekeepers shall be employed by local committees for all national athletic events.

10. The ball to be used in future National Softball Tournaments shall be the official ball of the city where the tournament is held.

11. In order to keep athletic expenses within the limits provided by the By-laws, the Society shall be asked to spend no more than \$250.00 on the 1939 Softball Tournament at Indianapolis, this sum to be used for team trophies and individual awards, sleeping quarters, balls, officials, etc. . . . The Society's only expense in connection with the 1939 National Bowling Tournament shall be the cost of team trophies and individual awards; all other expenses shall be left to the contestants and lodges.

In drawing up the rules for future national athletic meets, the National Athletic Board shall abide by the decisions of the Youth Conference.

Michael Vrhovnik, Sec'y N. A. B.

A farmer took his wife to a concert, and after listening with apparent joy the pair suddenly became interested in one of the choruses: "All we, like sheep, have gone astray."

"Well, I don't!" exclaimed the farmer to his wife. "I like beef and bacon."

By Ann Opeka

In commemoration of Slovene Progressive Benefit Society 30th Anniversary the SSPZ, United Lodges of Cleveland are celebrating the occasion with an elaborate program and dance on Sunday, the NINTH of OCTOBER, in the auditorium of the SNH.

Each SSPZ lodge of Cleveland will be represented on the program with an authentic number. The program will consist of skits, solos, dialogues, group singing by two most popular choruses, orchestral numbers, original plays, and concluding with a grand finale. Bro. John

Kvartich from Bridgeville, Pa., SSPZ Supreme President will be the guest speaker. It will be a variety program with a little bit of everything, never a dull moment, and we know you will enjoy seeing it as much as we are preparing for it.

The afternoon performance will begin promptly at FOUR o'clock with dancing following immediately. Music will be furnished by Frankie Jankovic and his boys. A delicious supper will be served to those desiring to indulge after the program. Sale of tickets at the door for program and dance will be 35c, ad-

vance sale admission will be only 25c, for dancing only 25c.

Here is a suggestion to our members: SELL YOUR TICKETS NOW—DON'T DELAY—INVITE YOUR FRIENDS—LET'S MAKE THIS MEMORABLE AFFAIR A HUGE SUCCESS.

A hearty invitation is extended to all SSPZ members and their friends from our locality and our loyal boosters from Pennsylvania, Illinois, Indiana and parts of Ohio.

REMEMBER, THE NINTH OF OCTOBER WE MEET IN CLEVELAND!!!

Kingsters Are Inviting You

Victorians

CHICAGO, Ill. — You have had advance notice of this meeting. So this will be just a little reminder of a duty each member should fulfill.

Where: Bergers Hall, 2653 S. Lawndale Ave. When and time: Thursday, October 6th, 1938 at 8:30 p.m. sharp.

Events: Fall dance; bowling and social. Members are urged to be present for a gala time.

Members: Please visit our sick member, sister Augusta (Alich) Di Cenzo. Her address is 2121 W. Jackson Blvd. We Victorians wish you a speedy recovery so that you can attend our Fall dance. So hurry Augusta.

We Victorians also wish Frances Hrovatich a speedy recovery. She is at her home in Johnston City, Ill. Hope that you will be able to be back with us soon. So hurry up, Frances!

We also extend the invitation to our friends to attend the Victorians' Fall Dance which will be held on October 15, 1938 at Marshall Square Ball Room, 3115 W. Cermak Road.

Music will be very good as Frankie Gradišek with his company will make the notes fly. There will be fun for both old and young. So just come to the Victorians' dance October 15.

Bowlers be sure to attend this meeting! Looks very good, so come on members! Don't forget your dues to be a good member. So long, will be seeing you at the meeting and dance.

Fraternal yours,

Mary E. Novak, Sec.-Treas.

Reform

"And at her request you gave up drinking?"

"Yes."

"And you stopped smoking for the same reason?"

"I did."

"And it was for her that you gave up dancing, card parties, and billiards?"

"Absolutely."

"Then why didn't you marry her?"

"Well, after all this reforming I realized I could do better."

Easily Told

"How do you know that your daughter's music is improving?"

"The neighbors are getting more friendly."

winner of the Kinsters' cake. Who knows?

So we are urging you all to keep this date open. Come and help make this affair a success.

So until October 16th, I'll remain,

A proud SSPZ member.

Helen Previc

THE SLOVENES, AN OUTLINE OF A SOCIAL HISTORY OF THE SLOVENES

(FROM THE EARLIEST TIMES TO 1910)

By DRAGOTIN LONČAR, PH. D. (Prague)

TRANSLATED FROM THE SLOVENE

By ANTHONY J. KLANCAR, B. SCI. (Illinois)

AUTHORIZED TRANSLATION

(Continuation)

Bound Slovenian and German peasants worked on the estates of the king and nobles as farm-hands and maids for food, shelter, and clothing exclusively, or else they received a piece of land for cultivation and paid their taxes from its produce. In addition to the peasants, there were also on every estate bound handicraftsmen who first served their masters. Whatever time remained to them, they used to their own advantage, working to make goods for sale. The peasants and handicraftsmen could buy freely. Besides the castle servants and soldiers (ministerial), free peasants, handicraftsmen, and merchants would settle around cathedrals or courts where lived the ruler or his representative, the so-called Count Palatine, or they would settle around the castles of nobles and bishops, partly for protection and partly because in those places was to be found the nucleus of the economic, commercial and political life of the community. In some cases bound peasants and handicraftsmen would sometimes escape to towns where they could gain their liberty if their masters did not require them to return in a certain number of years. ("Stadluft macht frei.")

This was the beginning of medieval towns, as distinguished from towns which sprang up on the ruins of old Roman towns. With industry and commerce, developed that proud middle class which was the bearer of liberty and progress for the great nations in the Middle Ages. The pleasant life of the city also invited to its gates the learned classes, and the nobility from the country, for there they could enjoy the fruits of their estates. The nobility, not satisfied with ruling the peasants, also wished to rule over the bourgeoisie which organized itself into strong guilds with whose aid it won its independence. In the Slovenian Littoral towns the Italian element predominated; in other places, the German. Gradually and imperceptibly, the Slovenian urban population became foreign. Ivan Vrhovec,* for instance, finds among the names of 272 landlords of Novo Mesto in 1515, 98 Slovenian names which, however, are already so mutilated that some are hardly recognizable. The municipal administration was run according to German laws; in commerce and industry the German influence was divided. Valvasor tells us of the inhabitants of Ljubljana that lived peacefully among themselves, "like sheep in a herdsman's stable: Carniolians, Styrians, Carinthians, Croats, Moravians and Czechs. Yes, even Danes, Pomoranians, Hollanders, and the French came here." A third of the citizenry was foreign." The German merchants organized themselves in Venitia into a so-called "schwabische and frankische Tafel". The Slav merchants are never named separately. In Venitia they sat in on meetings together with the Germans. Architecture was mostly in the hands of foreigners.

VI.

After the Germans had usurped all of the Slovene lands, they united them into one administrative unit, that is, into the Duchy of Carantania or Carinthia which had its frontier provinces or marches on the east and south. These marches, however, had as regards protection of the frontiers independent governors, called margraves, who were moreover subordinate to the Carinthian duke. Carantania was not, however, annexed to Germany as a centralized state having the same German laws and the same German administration, for the Slovenian provinces retained their legal customs, their measures and money. For the German colonists there were, of course, the German laws. Later, Slovenian, German and Roman laws were fused together, and from that fusion came the laws of the land.

While from the beginning native princes ruled over Carantania, Charlemagne soon began to appoint Germans to govern the marches because the Slovenes did not seem reliable to him. When, after the rebellion of Ljudevit Posavski, the native princes ceased to rule, Carantania was united even more closely with the Duchy of Bavaria (up to 976), but it still retained its own administrators. The Bavaro-Carantanian dukes longed to free themselves from the German Empire; and it was for this reason that the two duchies were partitioned. The Carantanian dukes also wished to become independent. Adalbert Eppenstein, for instance, even formed an alliance with the Croats to separate Carantania from the German state. The outcome of Adalbert's rebellion was that the German emperors cut off the marches from Carantania and raised them to independent duchies. This was what happened to the eastern and southern marches from the latter part of the eleventh century onward. In this way the provinces or crown-lands, through which the Slovenes preserved their unity, were gradually created.

* Vrhovec, Ivan: A History of Novo Mesto (Zgodovina Novega Mesta-Slovene). Ljubljana, 1891.

(To be continued)

Sh-h-h!

Frosh: "Transfer, please."

Conductor: "Where to?"

Frosh: "Can't tell you, it's a surprise party." — Caveman.

Slovene waltz. (Your request will be first next time).

Au revoir —

Gal Reporter.

Then Outfielder

"So you have been singing in the choir?"

"Yes."

"What part?"

"Well, I went in as first bass, but they changed it to short stop when they heard my voice."